

hindret, at den danske Befolkning er blevet gjort til Genstand for enten en urimelig Produktionsfortjeneste eller en urimelig Handelsfortjeneste.

Men ganske det samme Forhold har ogsaa eksisteret med Hensyn til vore Tekstifabrikker, og det er ingen lille Virksomhed, vi her staar overfor. Det faar man et stærkt Indtryk af ved at se paa de Forhandlinger, der blev ført mellem Prisreguleringskommissionen og Sammenslutningen af Tekstilfabrikantér angaaende Maksimalpris paa Uldgarn. Ærede Medlemmer husker maaske, at vi i Slutningen af 1918 fik en Maksimalpris paa Uld af 9 Kr. 35 Øre pr. kg. Senere naaede Prisreguleringskommissionen efter lange og vidtløftige Forhandlinger til at fastsætte en Maksimalpris paa Uldgarn af 28 Kr. 80 Ø. pr. kg. Altsaa, for at forarbejde Uld til Uldgarn maatte Fabrikanterne tage ikke mindre end 19 Kr. 45 Ø. pr. kg, vel at mærke ogsaa indbefattet Avancen. Det er et frygteligt Tal at se paa nu, da Forholdet er det, at skønt vi nu maa regne med en Arbejdsløn, der ligger adskilligt over Arbejdslønnen i 1918, kan man faa 1 kg Uld forarbejdet til Uldgarn for 6 Kr. I 1918 sagde man derimod fra Lovgivningsmagtens Side, at det var lovligt at tage en Fortjeneste af 19 Kr. 45 Ø. for at fabrikere 1 kg Uldgarn af Ulden.

Jeg kunde nævne et andet meget talende Eksempel paa det samme. Jeg siger til det Utaal, kan jeg godt sige, af Lyngmelsfabrikker, der blev rejst her i Landet i Aarene 1915, 1916 og 1917. Man fandt da paa, at der skulde prisreguleres ogsaa overfor dem. Hvordan blev nu Resultatet? Det faktiske Resultat blev en Maksimalpris af 18 Kr. for 100 kg Lyngmel. 100 kg Lyngmel, der praktisk talt var fuldstændig værdiløst, satte man til en Maksimalpris af 18 Kr., og for at komme af med dette værdiløse Lyngmel tvang man Vognmænd og Mælkekuske og Folk i Byerne til at købe det, idet de ellers ikke kunde faa Havre.

Alle disse Eksempler — og der kunde nævnes mange flere — viser, at Regeringen og Prisreguleringskommissionen den Gang ikke formaaede at forhindre en ganske urimelig Produktions- eller handelsmæssig Avance. Nu kunde man spørge — og det er naturligt, at man stiller det Spørgsmaal —: Hvad var da den egentlige Aarsag til, at de Resultater blev saa magre og saa kummerlige? Og man kan svare som saa: Det maa have ligget i, at enten har det skortet paa Ævne eller Villie. Men jeg tror ikke, at man har Lov til at bebrejde de prisregulerende

Myndigheder i Krigsaarene, at de har manglet Villie. Jeg tvivler aldeles ikke om, at naar f. Eks. det ærede Medlem Hr. Hauge skulde til at sætte ind med Prisregulering, har det ærede Medlem ganske sikkert ikke manglet hverken Villie eller Arbejdsmod. Jeg er ganske overbevist om, at det ærede Medlem har smidt Frakken og smøget Skjorteærmerne op og har taget fat paa Prisreguleringen med den allerbedste Villie til virkelig at naa til Bunds og hindre urimelig Produktionsfortjeneste eller urimelig Handelsavance. Jeg tror heller ikke, man har Lov til at gaa ud fra, at det er Ævnen, det har skortet paa. Der er ingen Tvivl om, at der var stærke Kræfter samlet indenfor Prisreguleringskommissionen; og med daværende Indenrigsminister Rode i Ryggen og med den Magt, denne med 7. August-Loven i Haanden havde, er det ganske umuligt, at de prisregulerende Myndigheder kan have savnet Kræfter.

Hvorfor blev da Resultaterne alligevel saa magre og saa kummerlige? Det blev de ganske simpelt, fordi Systemet i sig selv er umuligt. Det er umuligt ved kunstig Prisregulering, ved Statsprisregulering at tvinge Priserne nedad, simpelt hen fordi kunstig Prisregulering har den modsatte Virkning af det, man tilstræber. Det har nemlig ganske bestemt den Virkning, at det driver Priserne opad. Og det er naturligt, at det er Tilfældet. Hvordan gaar det nemlig til, naar man skal til at prisregulere f. Eks. overfor en Fabrikationsvirksomhed som Teglværker? — det er ligegyldigt, hvilket Eksempel vi tager, alle Eksempler har det samme til fælles Aarsag og Virkning. Naar man f. Eks. skulde prisregulere overfor Teglværker, forlangte man, at samtlige Teglværker skulde indsende Kalkuler, Beregninger og Overslag over, hvad det kostede at fabrikere deres Varer, og naar alle disse Kalkuler, Beregninger og Overslag var indsendt, tog man for en Sikkerheds Skyld og sendte en lille Kontrolkommission ud for at se efter, om det indsendte nu var rigtigt; og naar den Kommission var kommet hjem og var kommet til det Resultat, at disse Beregninger vistnok var rigtige, saa skulde man til det næste Skridt, der bestod i, at man skulde sætte en Maksimalpris for den Produktion. Men saa var man ganske simpelt tvunget til at tage Hensyn til den af Virksomhederne, der havde den dyreste Produktion. Det var man nødt til, for ellers vilde Resultatet af Maksimalprisen blive, at man slog vedkommende Virksomhed i Stykker, og saa blev Ulykken større, end den var i Forvejen, fordi saa